

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Úspěšnost strojového překladu z francouzštiny do češtiny v závislosti na typu textu

Diplomantka: Aneta Kupková

Pracoviště: Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Rozsah: 79 stran vč. bibliografie a vlastních příloh

Cílem předkládané práce je empiricky zkoumat, jak se mění kvalita strojového překladu z francouzštiny do češtiny v závislosti na funkčním stylu textu.

Práce má racionálně propracovanou a přehlednou strukturu: autorka nejprve prezentuje teoretická východiska (vymezení strojového překladu, hlavní etapy technologického vývoje SP, prezentace Google translate a Bing a metod hodnocení strojového překladu, vymezení funkčních stylů), poté výchozí hypotézy, vybrané texty k analýze a konečně výsledky analýzy pro jednotlivé funkční styly a překladače.

Teoretická východiska práce pokrývají všechna relevantní témata, autorka je prezentuje s využitím kvalitních a různorodých pramenů, vč. řady pramenů cizojazyčných.

Pro empirickou část své práce si vybrala vždy dvojice textů z každého z pěti funkčních stylů, tj. prostěsdělovacího, odborného, publicistického, uměleckého a administrativního. Zároveň ale zachovala pro všechny texty stejné tématické zaměření na oblast práva. Kvalitu výstupů dvou nejvíce využívaných online překladačů – Google Translator od firmy Google a Bing Translator od společnosti Microsoft – pak hodnotí v porovnání s referenčními překlady pomocí automatické metody BLUE s vlastním kvalitativním korektivem a komentářem. Texty, pro něž nebyly referenční překlady dostupné, sama přeložila a takto získané referenční překlady zkontrolovala s dr. Drskovou.

Výsledky analýzy v zásadě potvrdily a zpřesnily výchozí předpoklady s tím rozdílem, že překladač GT vykázal překvapivě mírně horší výsledky oproti Bing. Pokud jde o jednotlivé funkční styly, potvrdila se závislost kvality na funkčním stylu, která je u obou překladačů prakticky stejná: škála kvality pro Bing je (sestupně): styl odborný, administrativní, prostěsdělovací, publicistický a umělecký; případě Googlu jsou jen první dvě místa žebříčku prohozená (u právní tematiky ale rozdíl mezi odborným a administrativním stylem není v praxi úplně významný).

Práce je po všech stránkách zpracována velmi kvalitně. K textu mám jen drobné věcné a formální připomínky:

1) Píše-li autorka, že: *Překladače se až příliš drží doslovného překladu a skladby vět, a přejímají tak francouzskou skladbu věty.* (s. 37) – jak to jde dohromady se známým faktem, že přinejmenším GT provádí překlad přes angličtinu jako pilotní jazyk?

2) Na s. 42 autorka uvádí: *GT i BT dále generovaly chybné překlady slov. Kupříkladu slovo „Département“ uvedly jako „oddělení“ namísto slova „okres“.* Toto není „chybný překlad slova“ (*département* skutečně může označovat *oddělení*) – dal by se tento problém u obhajoby pojmenovat po odborné stránce přesněji?

3) Za některé problémy, myslím, překladače nemohou. Na s. 35 autorka např. tvrdí, že: *V textu 2 měly překladače potíže nejprve s překladem francouzské negace v první větě „Il n'y a pas mal de lois absurdes“, jejíž význam v češtině je „Už jsme viděli spoustu nesmyslných zákonů“ Oba zkoumané systémy význam „Il n'y a pas mal de“ převrátily. Google jej přeložil jako „Existuje několik absurdních zákonů“, Bing vygeneroval překlad „Existuje poměrně málo absurdních zákonů“.* Tady je podle mne chyba spíše na straně diplomantky a špatně transkribovaného

vstupního textu z nahrávky. Negace do originálu nepatří, správná vstupní podoba je *il y a pas mal de lois absurdes*, jak ostatně uvádí i *Le petit Robert* pod heslem *mal*.¹

Podobně na s. 43 čteme: *Pokud se do systému nevloží celé hodiny, ale například „à cinq heures et demie“, Bing vyhodnotí překlad „v pět a půl“ namísto v půl páté.* Vstupní *cinq heures et demie* je správně česky *půl šesté*, nikoli *půl páté*. Strojový překlad je tu velmi neobratný, ale věcně přesnější než referenční návrh autorky.

Také po formální stránce je zpracování velmi kvalitní. Ruší jen občas formálně nesystematické odkazy na prameny (autor a rok vydání je uveden vždy, strana jen někdy a někdy je uveden i název díla² – věcně je to ale v pořádku), zacházení s vlastními jmény při překladu z cizojazyčných pramenů (např. absence skloňování a adaptace – *Georgetown experiment* místo *Georgetownský experiment* na s. 5; titul knihy *Temná událost* od Balzaka je u francouzského úryvku uváděn česky, samotné jméno autora je systematicky komoleno na *Honoré de Balsac*) a nečetné překlepy (např. *World-based* – s. 13, *nadbytečného (de)lection*). – s. 21, *Assemble nationale* – s. 25).

Závěr:

Předkládanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako **výbornou**.

.....
doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

V Českých Budějovicích, dne 29. května 2020

¹ *pas mal de (sans négation) : un assez grand nombre de, bon nombre de, beaucoup. Il y aura pas mal de monde.* © 2016 Dictionnaires Le Robert

² Např.:

- (*HUTCHINS W. J., Machine translation: a concise history, 2006*). – s. 5
- (*HUTCHINS W. J., 1992*). – s. 4
- *Hutchins a Somers (1992, str. 3)* – s. 3